

Współpraca międzynarodowa

Intensyfikacja współpracy obu instytucji

Prezes NIK z wizytą w ETO

W dniach 17-18 marca br. prezes Najwyższej Izby Kontroli Krzysztof Kwiatkowski przebywał z wizytą w Europejskim Trybunale Obrachunkowym na zaproszenie prezesa Trybunału Vítora Manuela da Silva Caldeiry oraz Augustyna Kubika, polskiego członka ETO. Prezes NIK spotkał się również z dziekanami Izb I i II oraz z Polakami pracującymi w Trybunale. Program wizyty obejmował także spotkania w Europejskim Trybunale Sprawiedliwości (ETS) oraz debatę w Ambasadzie RP z Polakami pracującymi w instytucjach UE w Luksemburgu i Polonią.

EWA MIĘKINA

Głównym punktem pobytu prezesa NIK Krzysztofa Kwiatkowskiego w Europejskim Trybunale Obrachunkowym (ETO) było spotkanie z Vítozem Manuelem da Silva Caldeirą, wybranym w styczniu br. po raz trzeci na trzyletnią kadencję

prezesa ETO. Rozmowy dotyczyły między innymi intensyfikacji współpracy Najwyższej Izby Kontroli z Trybunałem. Jednym z przykładów współdziałania obu instytucji są coroczne szkolenia dla kadry kontrolerskiej Izby, prowadzone od kilku lat przez przedstawicieli Trybunału w ośrodku szkoleniowym NIK

w Goławicach. Tego typu szkolenia z zakresu metodyki kontroli wykonania zadań będą kontynuowane w formie warsztatów dla kolejnej grupy pracowników NIK, zaś w ramach poszerzenia wiedzy o kontrolach Trybunału przewidywane jest również szkolenie ogólne, dotyczące podstaw metodyki kontroli DAS¹ i wykonania zadań. Byłoby ono skierowane do większego grona odbiorców, z wykorzystaniem systemu telekonferencji dla pracowników delegatur Izby.

Istnieje również możliwość, że Najwyższa Izba Kontroli i Europejski Trybunał Obrachunkowy będą współpracować na płaszczyźnie szkoleniowej także w wymiarze międzynarodowym: przedstawiciel ETO weźmie najprawdopodobniej udział w seminarium, jakie NIK planuje zorganizować w 2014 r. dla pracowników Izby Obrachunkowej Ukrainy i przedstawicieli ukraińskiej administracji. Szkolenie będzie się koncentrowało na zagadnieniach związanych z ustawą o zamówieniach publicznych, przeciwdziałaniem korupcji i procedurami wydatkowania pomocy unijnej.

Efektom rozmów obu prezesów jest deklaracja współpracy między NIK a ETO w zakresie kontroli wykonania zadań. Izba obecnie przeprowadza zmiany w metodyce kontroli, a zwłaszcza kontroli wykonania zadań, i pragnie wykorzystać w tej kwestii wiedzę i doświadczenia Trybunału. Zadeklarowana przez prezesa V. Caldeirę chęć pomocy mogłaby przyjąć formę

wymiany pracowników między obiema instytucjami. Przykładowo, Izba oddelegowałaby swojego pracownika do Trybunału, aby zapoznał się szczegółowo z metodyką dotyczącą kontroli wykonania zadań, a ETO wydelegowałaby swojego eksperta do NIK w celu przeprowadzenia szkolenia czy seminarium oraz wspomaganie Izby w dalszych pracach metodycznych.

Istotnym punktem spotkania była rozmowa na temat uregulowania kwestii odpowiednio wczesnego przekazywania przez ETO dokumentów kontroli w Polsce, w których uczestniczą kontrolerzy NIK. Zgodnie z art. 287 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, do udziału w kontrolach ETO w państwach członkowskich zapraszani są – w charakterze obserwatorów – przedstawiciele najwyższych organów kontroli. Chociaż uczestniczenie w takich kontrolach nie jest obligatoryjne i nie wszystkie państwa członkowskie korzystają z tej możliwości, NIK podejmuje się tego zadania; co więcej, pragnie być aktywnym, a nie tylko biernym obserwatorem. Odpowiednio wcześniej przesłany program kontroli wraz z listą pytań kontrolnych ułatwiłby kontrolerom NIK asystującą podczas kontroli ETO w Polsce lepsze zrozumienie istoty kontroli i bardziej efektywną pomoc merytoryczną z zakresu ustawodawstwa krajowego. Ponadto, istotne z punktu widzenia Izby jest to, aby udział w kontrolach ETO przynosił jej wartość dodaną, na przykład łatwiejsze planowanie kontroli NIK w tym zakresie.

---

¹ Fr. *Déclaration d'Assurance*, czyli poświadczenie wiarygodności rachunków oraz legalności i prawidłowości operacji leżących u ich podstaw.

Prezes V. Caldeira podkreślił, że Trybunał nie przewiduje szczególnej roli dla najwyższych organów kontroli podczas kontroli ETO w państwach członkowskich. Harmonogram kontroli jest jasny, z wyprzedzeniem wysyłane jest zawiadomienie o kontroli, a następnie wstępne ustalenia. Trybunał stosuje tak zwane „podejście bez zaskoczenia” (*no-surprise*), w którym wstępne ustalenia kontroli powinny stanowić podstawową informację dla państw członkowskich. Prezes V. Caldeira odnotował uwagi przekazane na spotkaniu (być może ETO musi przeanalizować formułę listów notyfikacyjnych) i zasugerował, że kontrolerzy Trybunału mogliby przeznaczyć pewien czas na objaśnienie kontrolerom NIK koncepcji kontroli oraz odpowiedzi na ich pytania. Dobrą okazją do przedyskutowania wątpliwości mogą też być spotkania podsumowujące, jakie odbywają się na zakończenie pobytu kontrolerów ETO w danym kraju.

Prezes NIK zaprosił prezesa ETO do złożenia wizyty w Najwyższej Izbie Kontroli w pierwszej połowie 2015 r. W związku z nową formułą wizyt, stosowaną przez Trybunał od początku 2014 r., zgodnie z którą prezes ETO wraz z kilkoma członkami Trybunału odwiedzają co roku kilka państw członkowskich, prezes NIK zaproponował nie tylko spotkania w Izbie, ale również z przedstawicielami rządu, co spotkało się z aprobatą prezesa V. Caldeiry.

Prezes Krzysztof Kwiatkowski spotkał się w Trybunale również z Raisą Budbergtyé

– dziekanem Izby I „Zarządzanie zasobami naturalnymi i ich ochrona” oraz Henrim Grethenem – dziekanem Izby II „Polityki strukturalne, transport i energia”. Członkowie Trybunału przedstawili najbardziej typowe błędy i płaszczyzny ryzyka wskazywane przez Trybunał podczas prowadzonych w Polsce kontroli DAS i wykonania zadań w obszarze rolnictwa i zasobów naturalnych oraz funduszy strukturalnych. Należą do nich między innymi: nieprzestrzeganie przepisów dotyczących zamówień publicznych (np. brak odpowiedniego uzasadnienia dla procedur negocjacyjnych), luki w finansowaniu projektów czy nieaktualne analizy kosztów i korzyści. Dyskutowano między innymi o procedurach zamówień publicznych stosowanych w Polsce, które kontroluje ETO.

Wizyta prezesa NIK w Europejskim Trybunale Obrachunkowym umożliwiła także spotkanie z pracującymi tam Polakami i ekspertami krajowymi oddelegowanymi przez NIK do pracy w Trybunale. Ponad dwudziestu Polaków, w większości pracujących na stanowiskach kontrolnych², z zainteresowaniem wysłuchało prezentacji prezesa K. Kwiatkowskiego na temat współpracy NIK z ETO w zakresie kontroli wykorzystania środków unijnych, w tym: korzyści wynikających z dotychczasowych wzajemnych kontaktów, udziału Izby w kontrolach ETO w Polsce, możliwości zwiększenia współdziałania obu instytucji w przeprowadzaniu kontroli, a także planu kontroli NIK w sprawach dotyczących UE na 2014 r. Polacy pracujący

² Obecnie w ETO pracuje 52 Polaków: 38 w kontroli, 8 w administracji, 6 w sekcji tłumaczeń.

w Trybunale zwrócili uwagę na ceną pomoc, jaką otrzymują ze strony kontrolerów NIK podczas kontroli Trybunału w Polsce, zarówno w zakresie interpretacji prawa krajowego (szczególnie z dziedziny finansów, zamówień publicznych i budżetu), jak i w nawiązywaniu kontaktów z jednostkami kontrolowanymi.

W związku z pytaniami dotyczącymi wykorzystania przez NIK wyników kontroli ETO przeprowadzonych w Polsce, prezes K. Kwiatkowski przedstawił inicjatywy podjęte w tej kwestii przez Izbę w ostatnich miesiącach. Chodzi o powołanie zespołu ds. planowania kontroli, a także zespołu ds. koordynacji planowania kontroli wykorzystania środków UE, który ma m.in. analizować wnioski ze wstępnych ustaleń ETO. Prezes omówił również działania Izby zmierzające do bardziej efektywnego wykorzystywania wniosków z kontroli ogólnie i poinformował o współdziałaniu NIK i prokuratur okręgowych w zakresie zawiadomień o przestępstwach przesyłanych przez Izbę. Do tej współpracy wyznaczono koordynatorów w prokuraturach do monitorowania doniesień napływających z NIK i doradców prawnych w NIK odpowiedzialnych za codzienne kontakty z prokuraturami.

Polscy kontrolerzy pracujący w ETO podzielili się również swoimi doświadczeniami związanymi z nowymi systemami informatycznymi wspomagającymi kontrole, które mają zacząć funkcjonować w ETO wraz z kontrolą DAS 2014. Są to: *Audit*

Management System do zarządzania portfelem kontroli i pojedynczymi zadaniami kontrolnymi traktowanymi jako projekty (monitorowanie punktów krytycznych, rejestracja czasu pracy poświęconego na zadania) oraz system ASSYST 2 do dokumentacji kontroli. Bardzo ciekawe okazały się opinie dotyczące projektowania, zarządzania i fazy wdrażania systemów.

Dzięki uprzejmości ambasadora Rzeczypospolitej Polskiej w Luksemburgu, Pana Bartosza Jałowickiego, w siedzibie ambasady odbyła się debata prezesa Najwyższej Izby Kontroli z Polakami pracującymi w instytucjach unijnych oraz przedstawicielami Polonii. Dyskutowano o sukcesach i porażkach związanych z procesem modernizacji Polski w okresie ostatnich dwudziestu kilku lat oraz o wyzwaniach na przyszłość.

Prezes Krzysztof Kwiatkowski spotkał się również z przedstawicielami Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości: Markiem Safjanem – sędzią ETS oraz Maciejem Szpunarem – rzecznikiem generalnym ETS.

Wszystkie spotkania podczas wizyty prezesa NIK odbyły się przy współudziale Augustyna Kubika, polskiego członka Europejskiego Trybunału Obrachunkowego oraz przedstawicieli jego gabinetu³.

EWA MIĘKINA,
zastępca łącznika NIK z ETO,
Departament Strategii NIK

³ Materiały z wizyty dostępne są w intranecie NIK.